

نگاهی به بازار جهانی دارو

● کمترین میزان فروش خارجی دارو متعلق به شرکت‌های ژاپنی و شرکت‌های کره جنوبی بوده است.

● ارزش کل بازار جهانی دارو در سال ۹۰ با رشدی حدود ۱۳ درصد، رقمی در حدود ۱۸۰ میلیارد دلار برآورد شده است.

پرداخت. جوانب مختلف بازار جهانی دارو از جمله ارزیابی میزان کل فروش دارو در این بازار، رشد و توسعه شرکت‌های داروسازی، میزان فروش و سود حاصله هریک از شرکت‌ها، تلاش در جهت ساخت و

مقدمه:
در پایان سال ۱۹۹۱ میلادی نشریه اسکریپ با انتشار یک شماره ویژه به بررسی جامعی از چگونگی وضعیت صنایع داروسازی جهان طی سال ۹۰/۹۱

ارائه فرآورده‌های جدید و نیز بهبود کیفیت و تغییر در اشکال دارویی موجود، سرمایه‌گذاری در زمینه‌های مختلف منجمله تحقیق و توسعه و بسیاری مسائل دیگر در این بررسی مورد توجه قرار گرفته‌اند. نظر به اهمیت و تأثیر آگاهی از نحوه فعالیت‌های صنایع داروسازی کشورهای پیشرفته در بهبود کیفیت و توسعه صنایع داخلی بر آن شدیم که علی‌رغم حجم زیاد اطلاعات ارائه شده در موارد فوق، در این نوشتار چکیده‌ای از وضعیت کنونی بازار جهانی دارو را به اطلاع خوانندگان عزیز برسانیم.

شرح:

ارزش کل بازار جهانی دارو در سال ۹۰ با رشدی حدود ۱۳ درصد، رقمی در حدود ۱۸۰ میلیارد دلار برآورد شده است. این رقم برای سال قبل از آن با ۵ درصد رشد بالغ بر ۱۷۰ میلیارد دلار بوده است. با وجودی که سهم ایالات متحده آمریکا از این بازار در سال ۹۰ نسبت به سال قبل از آن ۲ درصد کاهش یافته و به ۲۷ درصد رسیده است، هنوز هم این کشور بیشترین سهم از بازار جهانی مصرف فرآورده‌های دارویی را داراست. در این زمینه سهم ژاپن ۱۸ درصد بوده و مجموع کشورهای اروپایی ۳۳ درصد بازار جهانی دارو را صاحب بوده‌اند. در همین سال آلمان شرقی سابق با ۲۰۱۷ میلیون دلار فروش دارو در بین کشورهای اروپای شرقی بیشترین میزان مصرف سرانه (۱۱۸ دلار) را داشته است. مصرف سرانه دارو در شوروی سابق ۵ دلار و کل فروش دارو در این کشور در سال ۹۰ معادل ۱۳۶۰ میلیون دلار بوده است. نکته جالب این که مصرف دارو در آلمان شرقی سابق در سال ۹۰ نسبت به سال ۸۹ با ۱۳ درصد کاهش همراه بوده در حالی که در شوروی سابق ۲۶ درصد افزایش نشان می‌دهد. کشورهای چکسلواکی، لهستان، یوگسلاوی و

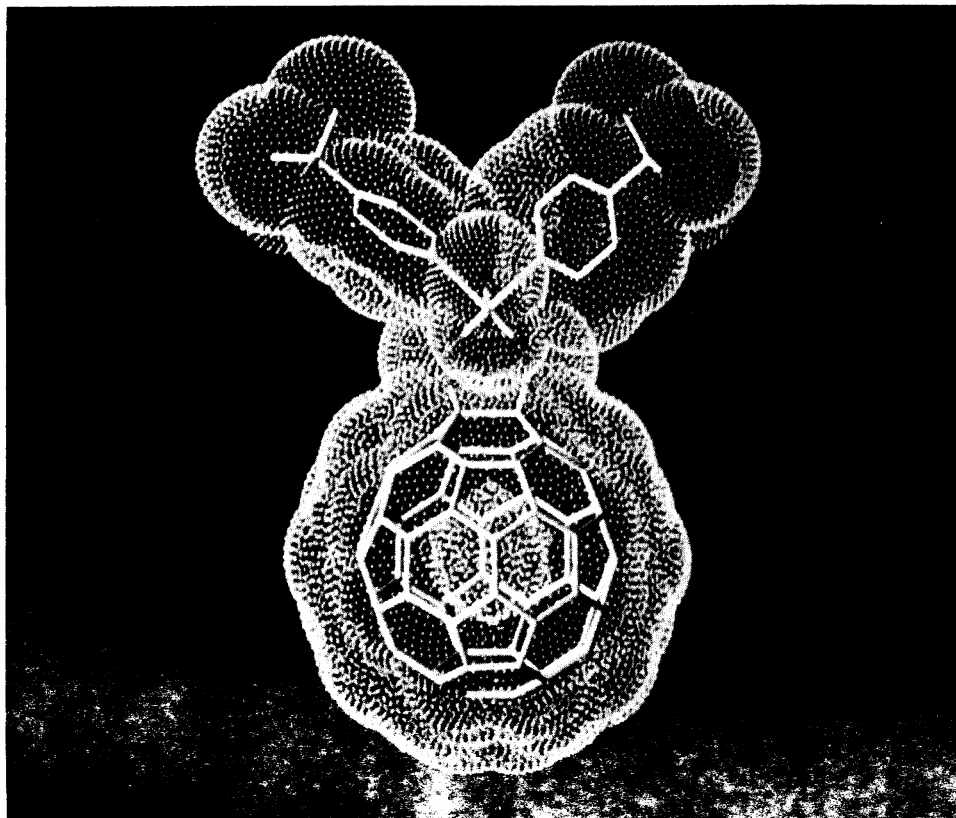
● از جمله سیاستهای اتخاذ شده توسط شرکت‌های داروسازی به منظور افزایش میزان فروش و سوددهی، ادغام این شرکت‌ها در یکدیگر است که در بسیاری از موارد موفقیت‌آمیز بوده است.

مجارستان در رده‌های بعدی قرار دارند. طی همین مدت فروش دارو در کشورهای اروپای غربی از رشد ثابتی برخوردار بوده است. این رقم برای کشورهای هلند، سوئیس، پرتغال، سوئد، فنلاند، دانمارک و نروژ به ترتیب ۱۱ (۱۴۲۳)، ۱۰ (۲۰۹۰)، ۲۲ (۱۰۷۹)، ۱۱/۵ (۱۱۵۳)، ۱۲/۶ (۶۸۸)، ۵ (۱۰۹۹) و ۱۳ (۷۷۹/۲) درصد می‌باشد. لازم به ذکر است که ارقام داخل پرانتز رقم فروش دارو برحسب میلیون دلار را نشان می‌دهند و ارقام مربوط به دو کشور سوئیس و سوئد تنها شامل فرآورده‌های دارویی مورد استفاده در انسان می‌باشند.

در بین کشورهای آسیایی، ارزش داروهای مصرف شده در چین در سال ۹۰ بالغ بر ۴۹۲۲ میلیون دلار بوده که مشخص نیست چه مقدار از آن مربوط به فروش داروهای سنتی مورد استفاده در این کشور است. طی مدت مشابه، رقم فروش دارو در تایوان، تایلند، اندونزی و هند به ترتیب ۸۵۰، ۴۳۰، ۵۰۰ و ۱۷۰۰ میلیون دلار بوده است. براساس اطلاعات منتشره در نشریه اسکرپ در سال ۹۰ میزان فروش دارو در ایران نسبت به سال ۸۹ با ۲۸/۸ درصد افزایش به رقمی در حدود ۱۹۷۷/۷ میلیون دلار رسیده است. نکته قابل توجه این است که در سال مذکور مصرف دارو در ۳۰ کشور آفریقایی تنها در حدود ۲ میلیارد دلار بوده است. در همین سال فروش دارو در کشورهای

در سال ۹۰ به ترتیب ۸/۸ و ۵/۸ درصد بوده‌اند. از جمله سیاستهای اتخاذ شده توسط شرکت‌های داروسازی به منظور افزایش میزان فروش و سوددهی، ادغام این شرکت‌ها در یکدیگر است که در بسیاری از موارد موفقیت‌آمیز بوده است. افزایش فروش و سوددهی، ملاک موفقیت خط مشی‌های تولیدی و بازاریابی این شرکت‌ها می‌باشد. نگاهی به شرکت‌هایی که از فروش بیش از ۸۰۰ میلیون دلار در سال برخوردار بوده‌اند، بیانگر این مسئله است که برخلاف سال مالی ۸۹/۹۰ که شرکت‌های امریکایی از بیشترین درصد رشد فروش بهره‌مند بوده‌اند، در سال مالی ۹۰/۹۱ در بین ۱۵ شرکت اول جدول از نقطه نظر افزایش درصد فروش، ۱۱ شرکت اروپایی

امریکای لاتین یعنی برزیل، مکزیک، آرژانتین، ونزوئلا، پرو، اروگوئه و گواتمالا به ترتیب ۲۹۰۰، ۲۱۰۰، ۱۴۶۰، ۳۳۰، ۲۴۶/۹، ۱۱۴/۷ و ۶۰/۵ و در استرالیا نیز ۹۳۶ میلیون دلار برآورد شده است. حال ببینیم سهم شرکت‌های داروسازی از بازار جهانی به چه گونه است؟ از بین ۱۵ شرکت داروسازی که بیشترین میزان فروش را در سال مالی ۹۰/۹۱ دارا بوده‌اند، هشت شرکت امریکایی، یک شرکت انگلیسی، دو شرکت آلمانی، سه شرکت سوئیسی و یک شرکت متعلق به دو کشور امریکا و انگلستان مشاهده می‌شوند. ارقام نشان می‌دهند که متوسط رشد برای شرکت‌های امریکایی و اروپایی در سال ۹۱ به ترتیب ۱۷/۷ و ۱۹/۵ درصد می‌باشد، در حالی که این ارقام

مشاهده می‌شود.

علت این امر تا حدودی کاهش نرخ برابری دلار در برابر ارزهای اروپایی بوده است. از سوی دیگر طی مدت مشابه، شرکت‌های داروسازی ژاپنی با کمترین میزان رشد فروش و یا حتی کاهش آن مواجه بوده‌اند. تغییرات حاصله در نرخ برابری ین با دلار عامل اصلی و تأثیرگذار در این پدیده بوده است. اما جالب است بدانید، بررسی آمار سال ۹۱ بیانگر این مسئله است که بیشترین درصد رشد فروش متعلق به شرکت‌هایی است که در بین ۱۵ شرکت پرفروش اول دنیا قرار ندارند. حال مجدداً و از نقطه نظر دیگری وضعیت بازار جهانی دارو و سهم شرکت‌های بزرگ داروسازی از این بازار را مورد بررسی قرار می‌دهیم. اگر میزان فروش ۲۱۲ شرکت داروسازی مورد استناد در بررسی مجله اسکرپ را معادل ارزش کل بازار جهانی فروش فراورده‌های دارویی در نظر بگیریم، دو شرکت پرفروش اول دنیا ۸/۵ درصد از کل این بازار را به خود اختصاص داده‌اند. فروش هر کدام از این شرکت‌ها بیش از ۶ میلیارد دلار بوده است. یک شرکت بیش از ۵ میلیارد دلار، پنج شرکت بین ۴-۵ میلیارد دلار، هشت شرکت بین ۳-۴ میلیارد دلار و هشت شرکت نیز بین ۲-۳ میلیارد دلار دارو فروخته‌اند. برای درک بهتر وضعیت بازار جهانی دارو آمار زیر بسیار گویاست. طبق آمار ۱۰، ۲۰ و ۵۰ شرکت داروسازی اول دنیا به ترتیب ۳۲/۵، ۵۲/۸ و ۸۲/۲ درصد بازار جهانی را به خود اختصاص داده‌اند. در بین ۲۱۲ شرکت داروسازی مورد بررسی، ۹۵ درصد بازار جهانی دارو به ۱۰۰ شرکت تعلق داشته است. از دیگر اهداف شرکت‌های داروسازی افزایش هرچه بیشتر میزان سود حاصله از فروش (با کاستن از هزینه‌ها) و نیز توسعه هرچه بیشتر تحقیق در زمینه داروهای جدید است. جالب این که به طور مثال شرکتی که از نظر افزایش میزان سود دهی در

رتبه دهم قرار داشته است، با اختصاص ۱۴ درصد فروش خود در زمینه تحقیق و توسعه، از این نظر در سال مالی ۹۰/۹۱ در مقام اول قرار گرفته است. بهرحال در بین ده شرکت اول دنیا از نظر سرمایه‌گذاری برای تحقیق و توسعه، هفت شرکت بیش از ۶۰۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری کرده‌اند. متوسط درصد فروش سرمایه‌گذاری شده در زمینه تحقیق و توسعه توسط ده شرکت اول دنیا حدود ۱۴/۶ درصد بوده است. اما باید اذعان داشت که این مقدار بیشترین حد سرمایه‌گذاری نبوده است به طوری که حتی شرکتی ۶۵/۹ درصد فروش خود را به این امر اختصاص داده است. زمانی که از سهم هر شرکت داروسازی از بازار جهانی فروش دارو صحبت کردیم، فروش داخلی و خارجی هر دو مد نظر بود. حال پینیم که اگر تنها صادرات و یا بازار فروش خارجی را در نظر بگیریم، وضعیت شرکت‌های داروسازی به چه نحو می‌باشد. برابر اطلاعات منتشره، شرکت‌های اروپایی به ویژه کارخانجات داروسازی آلمانی بیشترین میزان فروش فراورده‌های دارویی خود را از بازارهای خارجی کسب کرده‌اند. کمترین میزان فروش خارجی متعلق به شرکت‌های ژاپنی و کره‌ای (جنوبی) بوده است. البته در این بررسی از چهار شرکت مهم سوئیسی به علت عدم انتشار ارقام فروش خارجی خود، اثری دیده نمی‌شود، اما مطالعات نشان داده است که شرکت‌های مذکور با رقمی بالغ بر ۹۵ درصد، بالاترین میزان نسبت فروش خارجی به کل فروش را دارا می‌باشند.

مآخذ:

- 1- Merck & Co Still top.Scrip; Review Issue; 12-13/1991.
- 2- World Pharma market estimates for; 1990 Scrip Review Issue; 22/1991.